

la Mañana

47
22
revista

JOAN J. BUSQUETA DIVULGAR LA CULTURA DES DE L'IEI

REPORTATGE: LES FOTOGRAFIES DE NUSOS DE JOAN PORREDON

MODA: PASSARELLA GIBELLES

NUTRICIÓ: ELS OUS

NUM. 1.245/DIUMENGE, 23 DE SETEMBRE DE 2007

Lo Pixador
de la Banqueta

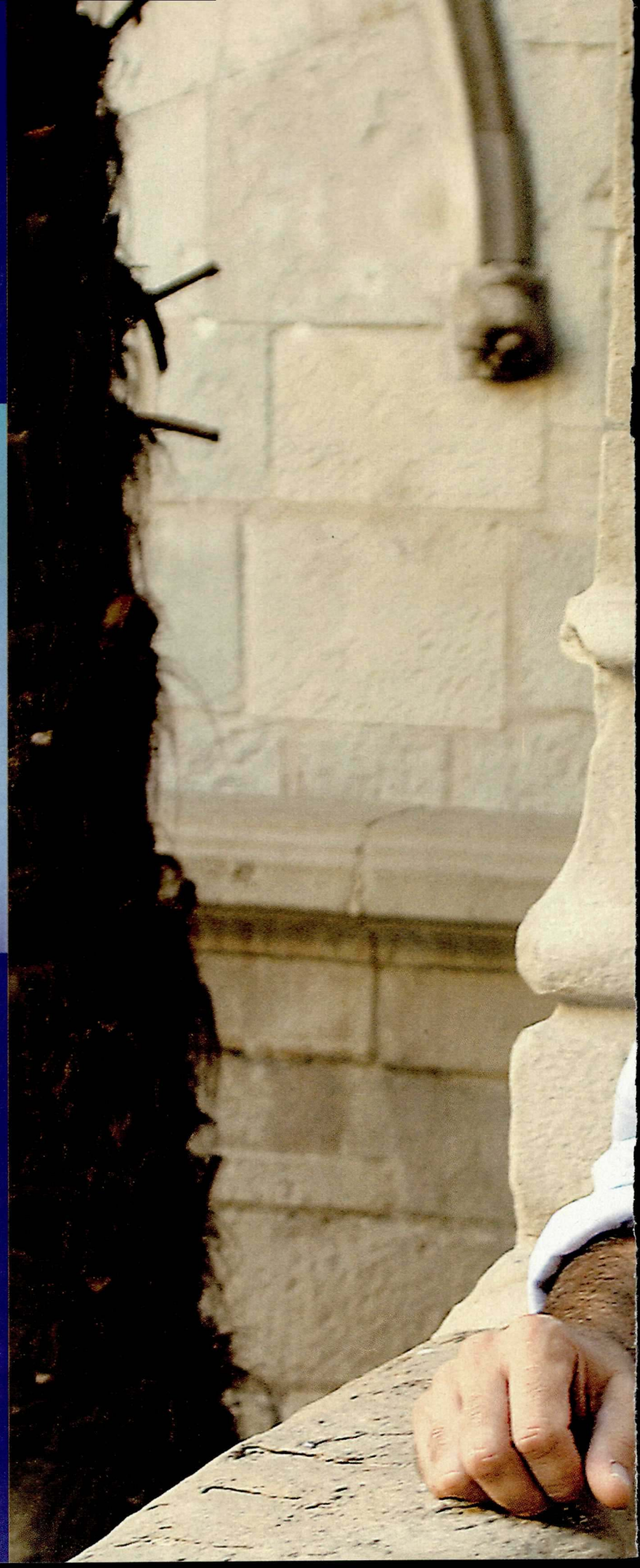
joan j. busqueta

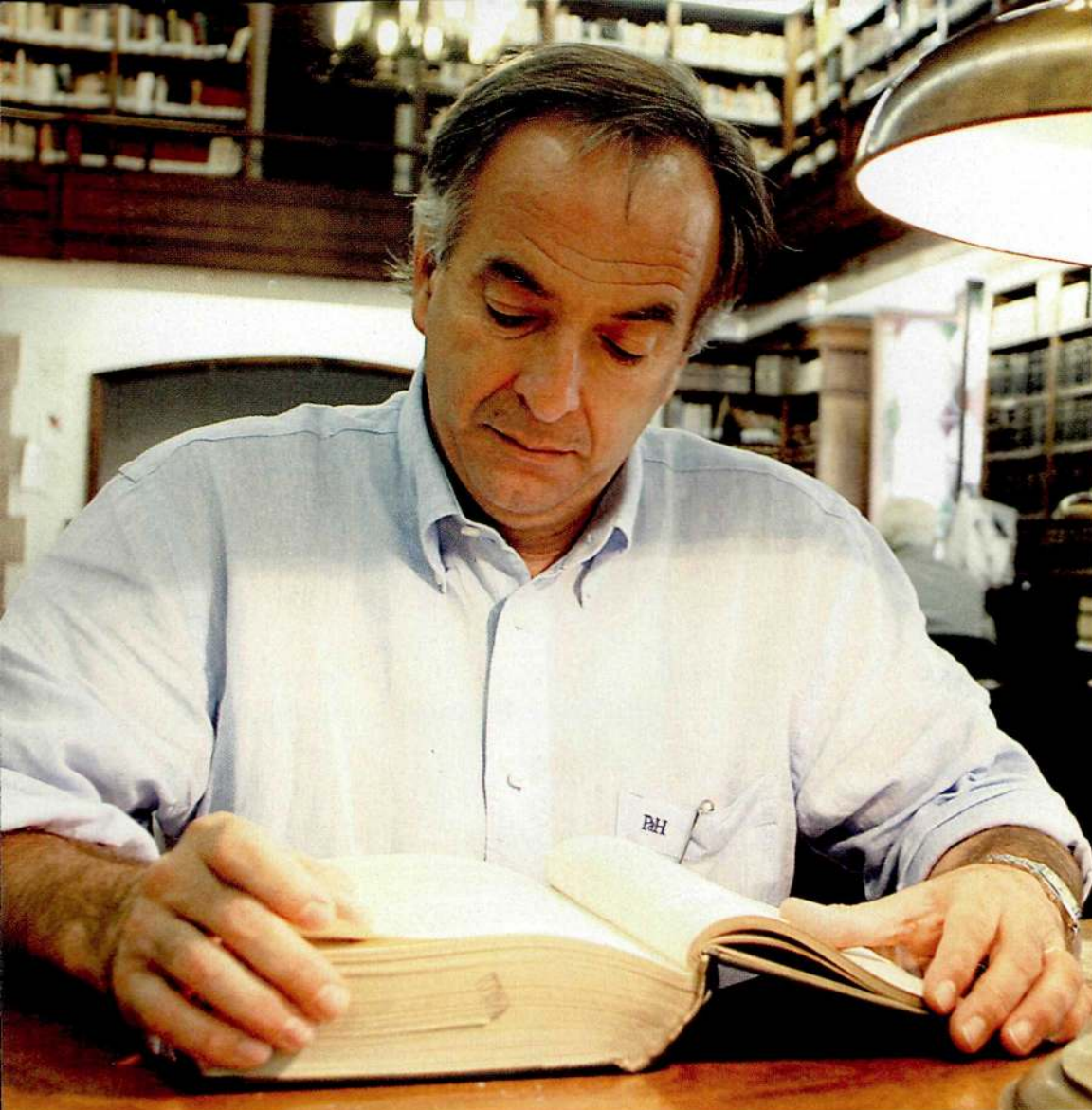
L'AFANY D'APROPAR EL SABER AL CIUTADÀ

TEXT: JOSEP TRESSERRES BATISTE

FOTOS: JORDI BOLEDA

Enmig de la plaça de la Catedral s'erigeix l'antic Hospital de Santa Maria i actual edifici de l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació, un dels centres de promoció cultural més importants de la ciutat. Al capdavant d'aquest espai de saber trobem, des del desembre de l'any passat, a Joan Busqueta, un medievalista barceloní establert a Lleida des de fa 17 anys, que ha fet de les terres de Ponent la seva casa. L'empremta d'aquest historiador interessat en mantenir i ampliar el saber del territori, pot apreciar-se en les propostes del curs que endega ara l'IEI.

Doctorat en Història Medieval i després d'exercir de professor associat durant cinc anys a Barcelona, Joan Busqueta guanya una plaça a la Universitat de Lleida (UdL) en el Departament d'Història pel curs 1990-91. Poc després s'introdueix dins l'Ateneu Popular de Ponent. Amb el canvi de govern a la UdL, pel qual surt escollit rector Joan Viñas, Busqueta es converteix en el director de la Fundació de la UdL. Actualment, compagina la docència amb el càrrec de director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI) i és un convidat habitual en la majoria d'esdeveniments culturals relacionats amb les terres de Lleida.

- El pròxim dimecres tindrà lloc la lliçó inaugural del curs de l'IEI.

- Sí. La inauguració del curs sempre és la conferència que dona una personatge. Aquest any vindrà el Dr. Valentí Fuster, director de l'Institut de Cardiologia de l'Hospital Mount Sinai de Nova York.

- Per què l'heu triat a ell per iniciar el curs?

- La cardiologia, les malalties del cor i la seva prevenció és un tema que preocupa molt. A més, també tenim persones dins dels departaments que estan preocupats per la investigació mèdica, juntament amb la Universitat. Hem pensat que seria una bona obertura de curs.

- Quina és la finalitat de l'IEI?

- Els objectius que ens vam marcar quan vam entrar aquí continuen sent els mateixos.

carnet

NOM: *Joan J. Busqueta Riu*

DATA DE NAIXEMENT: *17 de març de 1961*

DOS PENSADORS: *Erich Fromm i Isaiah Berlin*

DOS LLIBRES: *'El árbol de la ciencia' de Pío Baroja i 'Catalunya mil anys enrera' de Pierre Bonnassie*

UN VIATGE: *Em van impressionar les piràmides de Teotihuacan, a Mèxic (però primer hauríem de conèixer el nostre territori)*

N'hi ha un que és la vinculació estreta amb tots els centres d'estudis. I no només de les terres de Lleida, sinó del conjunt de Catalunya. Creiem que és un element important. En els centres d'estudis trobem tot tipus de gent: professors d'universitat, professors d'institut i gent que s'estima al país, que des dels seus àmbits de treball fan feina pel patrimoni. Gent no necessàriament formada a la universitat. S'hi aplega tot un conjunt molt divers de per-

sones que coneix molt bé el territori. Per això és necessari que tinguem una vinculació estreta amb els centres locals d'ensenyament. I, per tant, ajudar-los al màxim, promocionar i projectar treballs conjunts. I aportar-los eines metodològiques per millorar els treballs que fan. Tenim interès en analitzar l'evolució del territori des de diferents punts de vista (històric, econòmic, sociològic, lingüístic, natural, mediambiental...) de l'evolució del territori de Lleida, i fer-ho conjuntament amb els centres d'estudi de Lleida. Això d'una banda. Una altra, és una relació molt més estreta amb la Universitat. Hem d'aprofitar aquest capital universitari que tenim a la ciutat, els grups de recerca importants que hi han. I col·laborar amb aquests projectes. Un altre objectiu important és obrir l'Institut a la ciutadania el màxim possible.

- Molts entenen l'art com un mitjà per curar els problemes de la persona. Curiosament, l'IEI està ubicat en l'antic Hospital de Santa Maria. És a dir, un espai de cultura que es desenvolupa en un centre de salut.

- Des de fa temps estem madurant la idea de crear un centre d'interpretació o d'estudis o de recerca sobre el món dels hospitals des de l'edat mitjana fins al segle XX. Com deies, aquest centre va ser hospital entre finals del s. XV i s. XVI fins a principis del s. XX. En aquest sentit, volem endegar projectes que tinguin a veure amb els hospitals, de l'assistència a la gent, de les vies de pelegrinatge. I des d'un punt de vista històric, artístic, literari, mèdic, etcètera. És una qüestió prou àmplia com per poder ser enfocada des de tots aquests punts de vista. Un dels objectius per agrupar aquestes diferents disciplines pot ser el món de l'hospital al llarg de la història. En aquest sentit, considerem que es tractaria d'una aportació important.

- Què li interessaria desenvolupar dins l'IEI i que encara no ha pogut dur a terme?

- Hem de recuperar l'Institut com a seu de congressos. Volem treballar els grans temes de debat, que l'Institut es converteixi en un centre de debat de les idees. Durant un temps ja hi va haver gent del món de la filosofia... Cal tornar a recuperar la filosofia, el pensament polític i social...

- En què es concretarien aquests debats?

- En seminaris oberts al públic... Per exemple, durant els mesos de novembre i desembre tenim un cicle de conferències que organitzem conjuntament amb la Sociedad Española de Estudios Clásicos, que porta per títol *La lliçó existencial de Grècia i Roma per als homes i dones d'avui*. En aquest cicle parlaran de la importància avui del pensament de Sòcrates i altres pensadors, i com es pot vincular, com s'ha utilitzat aquest pensament en la literatura, o en l'àmbit del cinema, per exemple. Un mitjà per anar reflexionant. A més, pel pròxim any tenim preparat un curs sobre pensadors hebreus contemporanis. Sí que són d'altres cultures o altres realitats però cal tenir en compte que pertanyen al pensament hebreu autors com Erich Fromm o Emmanuel Lévinas. Necessitem el debat de les idees filosòfiques, polítiques, socials, etcètera.

- Quines propostes destacaries de l'IEI pels pròxims mesos?

- Totes les destacaria. Però, per exemple, la Secció de Paleontologia de l'IEI farà un cicle sobre Atapuerca; amb la Fundació UdL farem un cicle sobre les riuades, amb commemoració del centenari; també hi ha un curs sobre el bé

que organitzem amb l'IREL (Institut Superior de Ciències Religioses), la Universitat i la Fundació Joan Maragall. Al mes d'abril tindrem un seminari sobre Albert Camus -l'any passat el vam fer sobre Erich Fromm. Jo sóc historiador, però tots els temes de cultura m'agraden, tenen el seu lligam. Després hi ha les exposicions. A la sala gòtica hi haurà una instal·lació de Carlos Santos a partir de desembre. L'IEI és un bon aparador de les coses que s'estan fent a les terres de Lleida i un bon àmbit de difusió.

- Cal fer referència a la relació que l'IEI està establint amb l'IMAC i amb la Regidoria de Cultura.

- Des del punt de vista institucional, estem treballant bastant conjuntament.

- Quin és l'objectiu d'aquesta bona entesa?

- La idea és que amb aquesta relació que tenim, cada vegada millor, es poden organitzar millor les coses, fer un calendari millor, aprofitar els recursos... És aquesta línia la que volem seguir.

- Carme Vidal, anterior directora de l'IEI, va dir que aquest càrrec necessita de 'matins, nits i caps de setmana'. Quines dificultats o càrregues consideres que té?

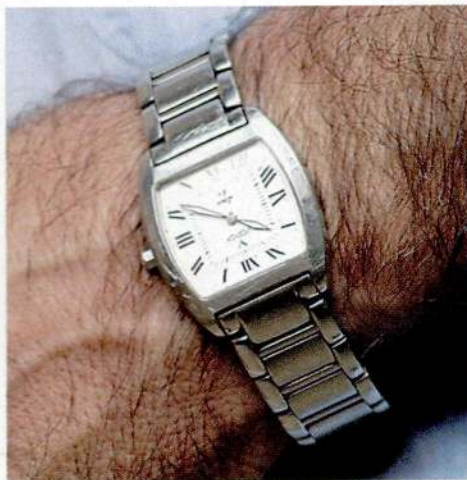
- Primer, és una feina que m'apassiona i m'il·lusiona molt. Sobretot pel coneixement que et dona tant del territori com d'allò que fa la gent. No et pots imaginar la quantitat de coses interessants des d'un punt de vista cultural que les institucions i la gent personalment fa, promou i projecta en els seus àmbits. És un tema que m'està enriquint moltíssim. Després, clar, és una feina que reclama les seves hores: promoure activitats, gestionar una casa com aquesta i la representativitat que implica, anant a molts llocs. Però crec que pesa molt més el que t'aporta, com et deia abans, el coneixement del territori.

- Quin és el principal problema o obstacle de l'IEI a Lleida per connectar amb la població?

- Crec que la gent poc a poc ha de veure que l'IEI no és una institució tancada, que s'obre al conjunt de la ciutadania. I s'obre amb aquesta idea d'espai de cultura que tenim aquí, perquè tothom pugem gaudir de tots els camps de saber i de formació. I, després, la gent ha de veure que es pot utilitzar aquesta institució per manifestar-se, per donar les seves propostes, per fer les seves activitats. Aquesta línia l'hem de reforçar més, obrir-la al conjunt de la societat. Això passa també amb altres institucions. Som institucions públiques que la nostra funció és difondre cultura, sense perdre rigor, ni qualitat, i posar-la a l'abast de la gent.

- Quines són les propostes culturals que més atrauen a la gent de Lleida?

- Té molt èxit tot allò relacionat amb els bolets. Ara també tindrem una exposició. En fem dues durant l'any. L'IEI disposa d'un grup de micologia, un món molt interessant, que ha tret una sèrie de publicacions sobre els bolets de les terres de Lleida i que ara estan preparant un quart volum, que també interessa a molts. Després hi ha un fons molt interessant de Paleontologia que quan s'exposa també rep molt bona acollida. Les propostes musicals, també. Durant l'any portem l'orquestra Julià Carbonell per tot el territori. I a l'hivern, fa un cicle de música de cambra que té molt èxit. Realment, tot el que fa la Julià Carbonell té èxit. A més, durant el mes d'agost hem recuperat el pati de l'Institut com a espai per música clàssica, ha-

“LA FUNCIO (DE L'IEI) ES DIFONDRE CULTURA, SENSE PERDRE RIGOR NI QUALITAT, I POSAR-LA A L'ABAST DE LA CIUTADANIA”

vaneres, garrotín... Les coses que tenen un toc més popular tenen molt èxit. Quan tractes coses que tenen interès i ho expliques bé, funciona. Potser no sabem, de vegades, vendre bé les coses o que la gent ho conegui.

- Com a medievalista que ets, consideres que aquesta moda de la novel·la històrica perjudica la teva disciplina?

- Hi ha molta literatura històrica ara. El problema és que no tots els llibres cuiden les referències. No totes tenen el nivell que caldria. No ho veig malament, si està ben documentat i ho combines bé amb la imaginació. És útil per crear una mica d'ambient. Almenys perquè la gent s'hi acosti. Quan jo era petit, les històries de l'Asterix van ser fonamentals. Van donant informació i et posa en contacte amb una època.

Després ja vas investigant-ho i treballant-ho, fent una mica de reconstrucció.

- Per què hi ha aquest interès en acudir a l'edat mitjana?

- És una època creativa, en la que es formen moltes coses a nivell de patrimoni europeu. En aquell temps no només van formar-se els Estats, sinó també les nacions. En èpoques d'una certa crisi de valors o d'idees, sempre hi ha un retorn al passat. A més, cal tenir en compte que l'edat mitjana s'allarga durant molts segles i és molt heterogènia, molt rica. No és obscura ni brutal com sempre es diu. Té una varietat de propostes i grans aportacions des del punt de vista del pensament, de l'art, de l'evolució econòmica...

- Què et va portar a formar part de l'Ateneu?

- Quan vaig arribar aquí a Lleida, Manel Lladonosa, Conxita Mir i Jaume Barrull, que eren companys meus del Departament d'Història em van parlar de l'Ateneu i hi vaig anar. Quan jo estava a Barcelona, havíem fundat amb un equip de gent el Centre d'Estudis Ignasi Iglesias; Iglesias va ser un poeta que la dècada dels vint i dels trenta va ser important. El centre buscava el mateix que l'Ateneu: portar la cultura a tothom, promocionar el patrimoni del nostre territori -en aquell cas era del barri de Sant Andreu de Palomar, d'on ell és originari-, conèixer la seva història... elements que els vaig trobar també a l'Ateneu. Va ser molt fàcil integrar-m'hi.

- Què van suposar per a tu els anys a l'Ateneu?

- Allí vaig entrar-hi com a membre de l'àrea d'Humanitats. Vam treballar amb molta força el programa *Coneix la teva ciutat*. Era un projecte que ja existia, però el vam renovar amb teatre al carrer, música... No només consistia en escoltar una explicació; oferíem música de l'època, una representació teatral amb els grups que llavors començaven com La Baldufa, jugant amb la imaginació i alhora amb el màxim rigor possible. L'Ateneu em va donar l'oportunitat de conèixer la gent de Lleida. És la institució que va permetre'm no quedar-me a la Universitat, sinó conèixer la ciutat, les persones, les institucions. És un element d'integració dins la ciutat. Va ser molt important. Jo dec molt a l'Ateneu. Per a mi és el lloc d'acollida. Jo reforçaria molt la idea de l'Ateneu personalment. Per això dic que l'IEI ha d'obrir-se a la societat, fer de pont, no tancar portes, però sense perdre el rigor. Hi ha moments que no pots donar sortides a tot el que la gent demana, però hem d'intentar-ho.

“(L'ATENEU) VA DONARME L'OPORTUNITAT DE CONÈIXER LA GENT DE LLEIDA (...), ÉS UN ELEMENT D'INTEGRACIÓ”

